

**Ustawa z dnia 2015 r.
o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i zmianie
niektórych innych ustaw**

Projekt z 24.11.2015

Art. 1. Ustawa określa zasady, na jakich nastąpi przywrócenie ekwiwalentności świadczeń oraz równości stron stosunków prawnych wynikających z umów kredytu i pożyczki udzielonych w walucie obcej albo denominowanych lub indeksowanych do walut obcych, zawartych między kredytodawcami a konsumentami.

Art. 2. Ustawę stosuje się do umów kredytu, o ile:

- 1) została zawarta między kredytodawcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1497) a konsumentem w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 121),
- 2) kredyt jest udzielony w walucie obcej albo denominowany lub indeksowany do waluty obcej,
- 3) kredyt nie został spłacony do dnia 1 stycznia 2015 r.,
- 4) kredyt jest zabezpieczony hipoteką,
- 5) kredyt został postawiony do dyspozycji konsumenta przed dniem 1 stycznia 2014 r.

Art. 3.

1. Niedozwolone, nawet jeżeli zostały uzgodnione indywidualnie z konsumentem, są postanowienia umów kredytu, o których mowa w art. 2, które:

- 1) zastrzegają stosowanie innego niż kursu wymiany walut niż kurs średni ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na dzień poprzedzający dzień stanowiący termin płatności, na podstawie którego wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i wszelkich rat kapitałowych, odsetkowych lub kapitałowo-odsetkowych (rat kredytu) lub
- 2) w przypadku, gdy strony umówiły się na stosowanie zmiennej stopy procentowej, upoważniają kredytodawcę do jej zmiany bez względu na zmianę stopy referencyjnej lub indeksu albo nieproporcjonalnie do zmian takiej stopy referencyjnej lub indeksu.

2. Kredytodawcy są zobowiązani do zwrotu konsumentom świadczenia spełnionego na podstawie postanowień uznanych za niedozwolone na mocy ust. 1 na zasadach określonych poniżej.

Art. 4.

Kredytodawca jest obowiązany sporządzić na piśmie i doręczyć konsumentowi w terminie do dnia roku informację o wysokości świadczenia spełnionego przed tym dniem przez konsumenta na podstawie postanowień umowy kredytu uznanych za niedozwolone na podstawie art. 3 wraz z nowym harmonogramem spłaty rat kredytu uwzględniającym potrącenie, o którym mowa w art. 5.

Art. 5.

Świadczenie, o którym mowa w art. 3, podlega zwrotowi z mocy ustawy w drodze potrącenia jego wartości z kwotą kapitału kredytu pozostałego do spłaty przez konsumenta w dniu 1 stycznia 2016 r. Przepisu art. 411 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny nie stosuje się.

Art. 6.

1. Kredytodawca jest obowiązany w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy sporządzić informację dla konsumenta zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do ustawy.

2. Na wniosek konsumenta przedstawiony kredytodawcy nie później niż przed upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, strony umowy kredytu mogą w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku przez konsumenta dokonać restrukturyzacji kredytu polegającej na zmianie waluty kredytu na walutę polską, a w szczególności na:

- 1) ustaleniu kwoty kapitału pozostałego do spłaty na dzień złożenia wniosku na zasadach określonych w ust. 3;
- 2) ustaleniu oprocentowania kredytu na następujących zasadach:
 - a) oprocentowanie kredytu w każdym okresie odsetkowym wynosi sumę stopy referencyjnej wyznaczonej na rynku międzybankowym (WIBOR) stanowiącej odpowiednik dotychczas stosowanego indeksu określającego stopę oprocentowania kredytu w walucie obcej, obowiązującej w pierwszym dniu danego okresu i marży;
 - b) wysokość marży odsetkowej przyjmuje się w wysokości dotychczas ustalonej w umowie kredytu, nie wyższej jednak niż średnia marża kredytu hipotecznego na cele mieszkaniowe oferowana w miesiącu postawienia kredytu do dyspozycji konsumenta obliczona na podstawie marż stosowanych w tym okresie przez trzy banki o najwyższej sumie bilansowej wynikającej ze sprawozdania finansowego za 2014 r.;
- 3) w związku ze zmianą waluty kredytu kredytodawca nie ma prawa do
 - a) żądania uzupełnienia zabezpieczenia kredytu,
 - b) obniżenia kwoty przyznanego kredytu,

- c) żądania prowizji albo jakichkolwiek innych opłat,
- d) podwyższenia jakichkolwiek marż, prowizji, narzutów na odsetki lub innych opłat ani
- e) zmiany terminów spłaty kredytu lub zapłaty rat kredytu.

3. Kwotę kredytu pozostałego do spłaty ustala się z zastosowaniem takiego kursu wymiany waluty obcej na walutę polską, aby ta wartość wyrażona w walucie polskiej odpowiadała wartości kapitału pozostałego do spłaty dla hipotetycznego kredytu udzielonego w walucie polskiej, ustalonej zgodnie z Załącznikiem do ustawy.

4. Przez hipotetyczny kredyt udzielony w walucie polskiej rozumie się kredyt, który byłby postawiony do dyspozycji konsumenta w dniu postawienia do jego dyspozycji kredytu udzielonego w walucie obcej, na ten sam okres, na tę samą wartość kapitału przeliczoną na walutę polską z zastosowaniem kursu średniego wymiany waluty obcej na polską ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień postawienia kredytu do dyspozycji konsumenta i z zastosowaniem identycznego sposobu i terminów płatności rat (malejących lub równych) jak w umowie kredytu w walucie obcej i oprocentowanego stopą oprocentowania opartą o stopę referencyjną wyznaczaną na rynku międzybankowym (WIBOR) powiększoną o marżę równą marży zastosowanej w umowie kredytu.

5. W przypadku opłat, prowizji, składek ubezpieczeniowych i innych kosztów, do których ponoszenia zobowiązany został konsument, jeżeli zostały wyrażone w walucie innej niż polska lub ich wysokość jest indeksowana do waluty innej niż polska, ustala się ich wysokość w złotych polskich według kursu średniego wymiany walut obcych na walutę polską ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień postawienia kredytu do dyspozycji konsumenta.

6. Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje kontrolę nad zgodnością warunków restrukturyzacji kredytów z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Art. 7.

O ile strony umowy kredytu nie doszły do porozumienia w sprawie restrukturyzacji kredytu na zasadach określonych w art. 6 lub jedna ze stron oświadczyła drugiej, że nie będzie uczestniczyła w restrukturyzacji na zasadach określonych w art. 6, to konsument będący stroną umowy, o której mowa w art. 2, po dniu, lecz nie później niż na rok przed terminem spłaty kredytu wynikającym z wiążącego strony umowy kredytu harmonogramu spłat, może oświadczyć kredytodawcy, że w celu zwolnienia się ze zobowiązania z umowy kredytu przenosi na kredytodawcę przedmiot hipoteki zabezpieczającej kredyt.

Art. 8.

1. O ile konsument nie skorzysta z uprawnienia określonego w art. 7 w przewidzianym terminie lub złoży drugiej stronie oświadczenie, że nie skorzysta z tego uprawnienia, może spłacać raty kredytu w walucie obcej albo w złotych polskich z zastosowaniem kursu średniego wymiany waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień zapłaty raty kredytu.

Przeciwne zastrzeżenia umowy kredytu są nieważne.

2. Każda rata kredytu, zapłacona w złotych polskich po dniu wejścia w życie ustawy, podlega umorzeniu ze skutkiem zwolnienia konsumenta z długu, w części odpowiadającej dodatniej różnicy między kursem średnim wymiany waluty obcej na walutę polską ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski na dzień terminu zapłaty raty a kursem, o którym mowa w art. 6 ust. 3,. Bank może odmówić umorzenia opisaną powyżej część poszczególnych rat kredytu, tylko jeżeli świadczenie zostało spełnione z opóźnieniem dłuższym niż 2 dni.
3. Zasady określone w ust. 2 stosuje się odpowiednio również do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie.
4. Przeciwne postanowienia umowy kredytu są nieważne.

Art. 9.

1. Oświadczenie o przeniesieniu na kredytodawcę przedmiotu hipoteki w celu zwolnienia się ze zobowiązania z umowy kredytu wymaga formy aktu notarialnego.
2. Kredytodawca może żądać uznania oświadczenia o przeniesieniu na kredytodawcę przedmiotu hipoteki w celu zwolnienia się ze zobowiązania z umowy kredytu za bezskuteczne wobec niego, jeżeli:
 - 1) konsument w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających złożenie oświadczenia uzyskiwał w dotychczasowej walucie kredytu średniomiesięczny dochód pokrywający miesięczną ratę kredytu,
 - 2) średnia rata kredytu z kolejnych 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających złożenie oświadczenia o żądaniu zmiany waluty nie przekraczała 20% jego średniego miesięcznego dochodu z tego samego okresu,
 - 3) konsument ma inny majątek, którego składniki mają wartość nie niższą niż 20% kwoty kredytu i na których byłoby możliwe udzielenie dodatkowego zabezpieczenia kredytodawcy, albo takich składników majątku wyzbył się w okresie 5 lat przed dniem złożenia oświadczenia, ale nie później niż w dniu zawarcia umowy kredytu lub
 - 4) równowartość w złotych polskich kapitału kredytu pozostałego do spłacenia między dniem postawienia kredytu do dyspozycji konsumenta (obliczona w oparciu o kurs średni wymiany waluty obcej ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień) a dniem złożenia oświadczenia o żądaniu zmiany waluty (obliczona w oparciu o kurs średni wymiany waluty obcej ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień), nie wzrosła o więcej niż 15%.
3. Oświadczenie o przeniesieniu na kredytodawcę przedmiotu hipoteki w celu zwolnienia się ze zobowiązania z umowy kredytu odnosi skutek na ostatni dzień roboczy miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostało doręczone bankowi.

Art. 10.

1. W przypadku małżonków pozostających we wspólności majątkowej za dochód którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 i 2 uważa się sumę dochodów obojga małżonków.
2. Dochód konsumenta, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz w ust. 1 ustala się w oparciu o złożone we właściwym organie podatkowym zeznania podatkowe.
3. Przez pozostałą do zapłaty kwotę kredytu, o której mowa w art. 9 ust. 2 pkt 4 rozumie się całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w

rozumieniu przepisów ustawy o kredycie konsumenckim pomniejszoną o zapłacone na dzień złożenia oświadczenia przez konsumenta raty prowizje i opłaty przeliczoną na walutę polską po średnim kursie wymiany waluty obcej ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski na ten sam dzień na który została oszacowana wartość przedmiotu hipoteki.

4. Sprawy z zakresu art. 9 ust. 2 należą do właściwości sądów rejonowych właściwych ze względu na miejsce zamieszkania konsumenta. Sąd rozpoznaje sprawy w trybie postępowania nieprocesowego.

Art. 11. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 35a dodaje się ust. 5 w następującym brzmieniu:

„5. W umowie o kredyt konsumencki dopuszcza się jego denominowanie lub indeksowanie do waluty innej niż polska jedynie z zastosowaniem średniego kursu wymiany waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień zapłaty świadczenia pieniężnego przez stronę zobowiązaną do jego spełnienia; nie dopuszcza się stosowania marż ani spreadów.”;

2) w art. 36 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w następującym brzmieniu:

„2a. Zmiana stopy oprocentowania w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki jest dopuszczalna tylko ze względu na zmianę wysokości stopy referencyjnej lub indeksu i tylko proporcjonalnie do tej zmiany. Nie jest dopuszczalna zmiana marży kredytodawcy odniesionej do stopy referencyjnej lub indeksu.

2b. Zmiana stałej stopy procentowej kredytu dopuszczalna jest tylko w drodze wypowiedzenia zmieniającego złożonego z wyprzedzeniem sześciu miesięcy ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego. Zmiana stałej stopy procentowej jest dopuszczalna nie częściej niż raz na trzy lata licząc od dnia zawarcia umowy o kredyt konsumencki.”;

Art. 12. W ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych w art. 21 po pkt 141 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 142 i 143 w następującym brzmieniu:

„142) różnice kursowe zrealizowane w związku ze zmianą waluty kredytu w trybie określonym w ustawie z dnia

2015 r. o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i zmianie niektórych innych ustaw;
143) dochód z tytułu zwolnienia ze zobowiązania z umowy kredytu konsumenckiego w zamian za przeniesienie przedmiotu hipoteki w trybie określonym w ustawie z dnia 6 sierpnia 2015 r. o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i zmianie niektórych innych ustaw;

144) dochód z tytułu umorzenia kredytu na podstawie art. 7 ust. 8 ustawy powołanej w pkt 142.”

Art. 13.

1. Przepisu art. 4 i art. 5 nie stosuje się w przypadku, gdy konsument wytoczył powództwo o zwrot nienależnego świadczenia

przed dniem wejścia w życie ustawy.

2. W przypadku, gdy konsument cofnie pozew, o którym mowa w ust. 1, kredytodawca jest obowiązany do obliczenia świadczenia z odpowiednim zastosowaniem art. 4 w terminie jednego miesiąca od dnia, w którym cofnięcie pozwu stało się skuteczne i do potrącenia z kwotą kapitału kredytu pozostałą do spłaty na ten sam dzień.

Art. 14.

W postępowaniach egzekucyjnych wszczętych i toczących się przed dniem wejścia w życie ustawy mających za przedmiot egzekucję z nieruchomości należności z tytułu umów kredytu, o których mowa w art. 2, przysądzenie własności, o którym mowa w 998 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, w sytuacji, gdy wysokość wierzytelności zabezpieczonej hipoteką przewyższa wartość przedmiotu hipoteki, ma ten skutek, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką wygasa bez spłat ani roszczeń do dłużnika

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie w terminie 30 dni od dnia jej ogłoszenia.

Załącznik

Procedura wyliczenia wysokości salda zadłużenia konsumenta na dzień złożenia wniosku wyrażonego w złotych polskich.

Ust. 1. Zakres informacji wymaganej na podstawie art. 6 ust. 1

1. Data udzielonego kredytu (data postawienia kwoty kredytu do dyspozycji konsumenta).
2. Średni kurs wymiany waluty obcej na walutę polską ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na dzień postawienia do dyspozycji konsumenta kredytu lub poszczególnych transz kredytu.
3. Wartość udzielonego kredytu w wysokości rzeczywistej postawionej do dyspozycji konsumenta kwoty wyrażonej w złotych polskich.
4. Harmonogram faktycznie spłaconych rat kapitałowo-odsetkowych lub równych rat kapitałowych w złotych polskich w okresach miesięcznych od daty udzielenia do dnia 31. 12. 2015. Jeżeli wpłaty były dokonywane w innej walucie niż złoty polski, spłaty powinny zostać przeliczone po kursie średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski na dzień spłaty danej raty.
5. Roczna stopa oprocentowania kredytu w złotych polskich oparta o stopę referencyjną wyznaczaną na rynku międzybankowym (odpowiedni WIBOR) powiększona o marżę równą marży zastosowanej w umowie kredytu dla każdego okresu harmonogramu spłat rat kredytu.
6. Saldo zadłużenia na dzień 31 grudnia 2015 r. w walucie udzielonego kredytu.

Ust. 2. Obliczenie wartości kapitału kredytu pozostałego do spłaty.

Obliczenia należy przeprowadzić tak, aby były zdatne do udostępnienia konsumentowi jako plik arkusza kalkulacyjnego w formacie .ods (.fods) lub równoważnym otwartym standardzie oprogramowania, składający się z następujących kolumn:

- A. Nr raty: kolejne miesiące lub inne okresy spłat rat kapitałowo - odsetkowych lub rat kapitałowych;
- B. Data: miesiąc i rok spłaty danej raty kapitałowo - odsetkowej lub spłat raty kapitałowej i odsetek;
- C. WIBOR_: referencyjna wysokość oprocentowania kredytów na polskim rynku międzybankowym (p.a.);
- D. Wpłata: Faktycznie dokonana wpłata (zgodnie z pkt. 4 informacji wymaganej na podstawie art. 6 ust. 1);
- E. Odsetki: Wyliczona kwota odsetek należnych bankowi w danym miesiącu (lub innym okresie) wg oprocentowania z pkt.5 informacji wymaganej na podstawie art. 6 ust. 1 zgodnie z następującą formułą (dla wartości odsetek w okresie n w przedziale od 1 do raty płatnej w grudniu 2015 r.):

$(\text{Saldo zadłużenia z okresu } n-1) * ((\text{stopa oprocentowania z pkt.5 informacji wymaganej na podstawie art. 6 ust. 1 dla okresu } n) / 12)$ zaokrąglone do drugiego miejsca po przecinku

W pierwszym miesiącu spłaty saldo zadłużenia powinna być równa wartości, o której mowa w pkt.3 informacji wymaganej na podstawie art. 6 ust. 1.

- F. Kapitał: różnica między kolumnami D i E w danym miesiącu
- G. Saldo zadłużenia po spłacie raty: Wartość zadłużenia po spłacie raty w danym miesiącu.

Wartość zadłużenia w okresie n = wartość zadłużenia dla okresu n-1 (kolumna G) pomniejszona o wartość kapitału dla okresu n (kolumna F)

Uwaga: Jeżeli wartość odsetek należna kredytodawcy w danym miesiącu (kolumna E) jest wyższa od dokonanej wpłaty (kolumna D) to saldo po dokonanej spłacie wzrasta o bezwzględną wartość różnicy między wpłatą a należnymi odsetkami w stosunku do salda z poprzedniego okresu.

Wartość z ostatniego wiersza w kolumnie G powinna być wartością kapitału pozostałego do spłaty a w złotych polskich na dzień 31.12.2015 r. z następującymi zastrzeżeniami:

Jeżeli wyliczona wartość kapitału pozostałego do spłaty w złotych polskich jest większa od wartości zadłużenia z ust. 1 pkt. 6 przeliczonego wg kursu z dnia 31.12.2015, to należy przyjąć wartość zadłużenia z ust. 1 pkt. 6 przeliczonego wg kursu z dnia 31.12.2015

Jeżeli wyliczona wartość w złotych polskich jest niższa od wartości zadłużenia z ust. 1 pkt. 6 przeliczonego wg kursu z dnia

udzielenia kredytu, to należy przyjąć wartość zadłużenia z pkt. 6 przeliczonego wg kursu z dnia udzielenia kredytu.